

UAB „JONAVOS AUTOBUSAI“ 2026-2028 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Programos tikslas – nustatyti pagrindinius kovos su korupcija Bendrovėje tikslus ir uždavinius, korupcijos prevencijos subjektus, jų teises ir pareigas korupcijos prevencijos srityje, vienyti Įmonės struktūrinių padalinių - jos darbuotojų pastangas įgyvendinant korupcijos prevenciją. Siekti aktyvinti visuomenės paramą įgyvendinant numatytas kovos su korupcija priemones. Skatinti Bendrovės darbuotojų bei visuomenės nepakantumą korupcijai.

1.2. UAB „Jonavos autobusai“ (toliau – Bendrovė) 2026-2028 metų korupcijos prevencijos programa (toliau - Programa) parengta Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (Žin., 2002, Nr. 57-2297, Žin., 2011, Nr. 81-3962), Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. IX-1457 (Žin., 2002, Nr. 10-355, Žin., 2011, Nr. 77-3727), Padalinių ir asmenų, valstybės ar savivaldybių įstaigose vykdančių korupcijos prevenciją ir kontrolę, veiklos ir bendradarbiavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. 607 (Žin., 2004, Nr. 83-3015), Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2008 m. gruodžio 31d. įsakymu Nr. 2-369 „Dėl Savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 9340), Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr.2170 „Dėl Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriuose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 60-2877) ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais korupcijos prevencijos veiklą.

1.3. Šioje programoje vartojamos sąvokos taip, kaip apibrėžiamos 1.2 punkte nurodytuose teisės aktuose.

1.4. Programa skirta korupcijos prevencijai UAB „Jonavos autobusai“, kurios steigėja (savininkė) yra Jonavos rajono savivaldybė (toliau – Savivaldybė), o taip pat Jonavos rajono savivaldybės visuomenei šviesti.

1.5. Programą įgyvendina UAB „Jonavos autobusai“ atsakingi darbuotojai bei direktorius. Programos tikslas – nustatyti pagrindinius kovos su korupcija Bendrovėje tikslus ir uždavinius, vienyti Bendrovės struktūrinių padalinių pastangas įgyvendinant korupcijos prevenciją, skatinti darbuotojų nepakantumą korupcijai.

1.6. Programos veiklos kryptys - korupcijos prevencija ir antikorupcinis švietimas.

1.7. Programa parengta 3 metų laikotarpiui.

1.8. Programa grindžiama korupcijos prevencija, Bendrovės darbuotojų ir visuomenės antikorupciniu švietimu ir mokymu, siekiant kompleksiskai šalinti šio neigiamo socialinio reiškimo priežastis ir sąlygas.

II. BENDROVĖS VEIKLOS SITUACIJOS ANALIZĖ ANTIKORUPCINIŲ POŽIŪRIŲ

2.1. 2025 m. vasario mėnesį buvo pavišinti Transparency International tyrimo „Korupcijos suvokimo indeksas“ (angl. Corruption Perception Index, toliau – KSI) rezultatai, o 2024 m. pabaigoje Pasaulio bankas atnaujino „Pasaulinio valdymo rodiklių 2023 m.“ (angl. Worldwide Governance Indicators) rezultatus, tarp kurių vertinamas „Korupcijos kontrolės“ rodiklis (angl. Control of Corruption, toliau – KKR). Naujausias Lietuvos KKR įvertis siekė 78 balus ir yra 2 balais aukštesnis nei ankstesniais metais ir balu aukštesnis nei Europos Sąjungos (toliau – ES)

valstybių vidurkis. Pagal šį rodiklį Lietuva atsiduria 12 pozicijoje tarp 27 ES valstybių ir 48 tarp 213 tyrime vertinamų valstybių. Regiono valstybių įverčiai: Latvijos KKR – 75 (2022 m. – 75), Estijos – 92 (2022 m. – 91), Lenkijos – 69 (2022 m. – 68). Naujausias Lietuvos KSI įvertis siekė 63 balus – 2 balais daugiau nei pernai. Šalies pozicija pakilo 1 dvejomis vietomis pasaulyje – buvo skirta 32 vieta tarp 180 valstybių ir teritorijų. Tarp ES šalių Lietuva išliko 12-oje vietoje. Pastebėtina, kad Lietuva gerino antikorpucinės pažangos rodiklius, kai KSI rezultatai 17-oje ES šalių prastėjo, o augo tik penkiose. Regiono valstybių įverčiai: Latvijos KSI – 59 (2023 m. – 60), Estijos – 76 (2023 m. – 76), Lenkijos – 53 (2022 m. – 54).

2.2. Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) inicijuoto tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2023-2024“ duomenimis buvo tiriamos trys tikslinės grupės: Lietuvos gyventojai, verslo įmonių vadovai ir valstybės tarnautojai.

Gyventojai Lietuvoje vis rečiau susiduria su situacijomis, kuriose reikalaujama kyšio. Per pastarąjį dešimtmetį davusiųjų kyšių skaičius krito nuo 24 iki 9 proc., tačiau korupcijos problema Lietuvoje, gyventojų nuomone, išlieka: 37 proc. gyventojų su kyšių reikalavimu labiausiai susiduria sveikatos apsaugos sektoriuje, taip pat ir automobilių techninės apžiūros centruose. Gyventojų įvardintos korumpuočiausios institucijos: gydymo įstaigos, Seimas, teismai, savivaldybės bei politinės partijos. Tik 13 proc. gyventojų yra pasiruošę pranešti apie korupciją. Vienas iš penkių apklausoje dalyvavusių manė, jog korupcijos mastai per pastaruosius metus sumažėjo (20 proc.), o vienas iš keturių apklausoje dalyvavusių gyventojų manė, kad korupcijos mastai augo.

Per pastaruosius metus pastebima įmonių vadovų atsakomybės už antikorpucinę aplinką stiprėjimo tendencija – 67 proc. įmonių vadovų mano, jog patys yra atsakingi už korupcijos paplitimą Lietuvoje, palyginti su 2021 metais, tokių buvo 44 proc. Nors įmonių vadovai vis labiau prisiima atsakomybę už antikorpucinę aplinką, visuomenės pasiryžimas kovoti su korupcija išlieka silpnas.

Savivaldos lygmeniu respondentai kaip labiausiai korumpuotus įvardijo viešųjų pirkimų skyrius ar komisijas, statybos ir žemės duomenų skyrius, verslo licencijavimo ir leidimų skyrius, architektūros ir urbanistikos, taip pat teritorijų planavimo skyrius.

Labiausiai paplitusios korupcijos formos valstybės tarnautojų nuomone: 64 proc. – partijų narių protegavimas; 56 proc. – nepotizmas; 49 proc. (↑ 6 % pokyčiai lyginant su 2022 m.) – palankių įstatymų tam tikrai grupei priėmimas; 46 proc. (↑ 7 % pokyčiai lyginant su 2022 m.) – įgaliojimų viršijimas ar piktnaudžiavimas įgaliojimais. Situacijų, susijusių su viešaisiais pirkimais, paplitimo vertinimas valstybės tarnautojų nuomone: 45 proc. – pirkimų sutartys sudaromos su vis tais pačiais tiekėjais; 44 proc. – išankstiniai konkurenciją ribojantys tiekėjų susitarimai; 41 proc. – įmonė laimi padedant asmeniniams ryšiams; 40 proc. – tikslingai apribojamos specifikacijos; 38 proc. – įmonė laimi padedant politiniam spaudimui; 37 proc. – laimėtojai žinomi iš anksto. 13 proc. valstybės tarnautojų teigė, kad kyšis padeda spręsti problemas ir tik 1 proc. ryžtųsi duoti kyši. 1 proc. respondentų per 12 mėn. teko jį duoti (2022 m. kyši davė taip pat tik 1 proc. apklaustųjų). Valstybės tarnautojai nesutiko, kad kyšiai padeda spręsti problemas ir jų neduotų, todėl tik labai mažai daliai teko jį duoti per paskutinius 12 mėn.

Respondentų vertinimu, labiausiai paplitusios korupcijos formos Lietuvoje – nepotizmas, politinių partijų narių apsauga ir palankių įstatymų, naudingų atskirų grupių priėmimas bei įgaliojimų viršijimas. Gyventojų nuomone, lyginant su ankstesniais metais, visos šios korupcijos formos buvo paplitusios labiau, o įgaliojimų viršijimo paplitimo vertinimas išaugo net 10 proc. Daugiau nei pusė įmonių (56 proc.) sprendimų priėmimo vilkinimą akcentuoja kaip labiausiai paplitusią korupcijos formą.

2023 m. „Eurobarometro“ tyrimo duomenimis, dauguma Lietuvos gyventojų (83 proc.) mano, kad korupcijos problema Lietuvoje yra paplitusi. Palyginti su praėjusiais metais, rezultatas pablogėjo nežymiai (2022 m. – 81 proc.), tačiau 2013 m. net 95 proc. respondentų teigė, kad korupcija yra paplitusi. Korupciją toleruojančių asmenų Lietuvoje per pastaruosius metus sumažėjo – 2022 m. jų buvo 46 proc., 2023 m. – 40 proc., tačiau rodiklis vis dar viršija Europos Sąjungos vidurkį (36 proc.). Kita vertus, gyventojai tapo nepakantesni bet kokioms korupcijos formoms – dovanoti dovaną, teikti paslaugą arba duoti pinigų už viešąją paslaugą nepriimtina 72 proc. gyventojų, 2022 m. buvo 66 proc., o 2013 m. – 44 proc.

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog keleivių vežimo autobusais įmonės šiame tyrime neminimos, todėl darytina išvada, kad Bendrovė Jonavos rajono savivaldybėje nepriskirtina prie didžiausią riziką korupcijos prevencijai keliančių įmonių.

2.3. Šia programa Bendrovė siekia prisidėti prie visuomenės narių švietimo antikorpucijos tematika, vykdant savo darbuotojų švietimą ir netoleranciją korupcijai.

2.5. Apibendrinant laikytina, jog Bendrovė, antikorpuciniu požiūriu nepatenka į didelę grėsmę skaidrumui keliančias įstaigas, t. y. Bendrovėje vykdoma veikla gyventojams ir darbuotojams nesukelia minčių apie korupciją, tačiau, Bendrovė, kaip atsakinga Jonavos rajono savivaldybės įmonė, turi prisidėti prie savivaldybės kovos su korupcija bei savivaldybės turto valdymo, imdamasi iniciatyvų, kurių pagrindu gerėtų ir skaidrėtų ne tik Bendrovės turto valdymas, jo apskaitos ir naudojimo principai, bet būtų gerinamas ir visos Savivaldybės įvaizdis bei kuriama teigiama aplinka investuotojams. Kartu Bendrovė turi imtis švietimo iniciatyvų siekiant prisidėti prie savivaldybės skaidrumo, gyventojų korupcijos prevencijos suvokimo ir žinių gerinimo.

2.6. 2022 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu nuostatos dėl korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių sistemos, subjektų pareigų ir teisių kuriant ir puoselėjant korupcijai atsparią aplinką ir sistemą. Kai kurios nuostatos naujos, todėl reikalauja papildomos kontrolės, kad būtų tinkamai įgyvendintos. Atsižvelgiant į tai, Bendrovėje įgyvendintos šios kovos su korupcija programos priemonės:

2.6.1. Patvirtintas Bendrovės elgesio kodeksas, kuris nustato pagrindinius darbuotojų elgesio principus, kurių jie privalo laikytis, darbo metu. Kodekso tikslas – kurti geranorišką darbo aplinką, ugdyti profesinę kompetenciją bei tinkamus ir efektyvius Įstaigos darbuotojų tarpusavio ryšius, pagarbius santykius su klientais ir jų atstovais, didinti Įstaigos darbuotojų autoritetą visuomenėje, klientų ir jų atstovų pasitikėjimą Bendrovėje.

2.6.2. Patvirtintas Bendrovės dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat reprezentacijai skirtų dovanų perdavimo, vertinimo, registravimo, apskaitos ir saugojimo tvarkos aprašas, kuris nustato dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai yra susijusios su viešajame sektoriuje dirbančio asmens pareigomis, taip pat reprezentacijai skirtų dovanų su valstybės, Bendrovės ir kitokia simbolika, kurias gali gauti deklaruojantys asmenys, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme (toliau – Darbuotojai), perdavimo, vertinimo, registravimo, apskaitos, saugojimo ir eksponavimo tvarką.

2.6.3. Patvirtintas Bendrovės viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašas. Bendrovės direktorius yra patvirtinęs ir skelbia savo internetiniame puslapyje pareigybių, į kurias pretenduojant teikiamas prašymas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai pateikti informacijai, sąrašas, taip pat pareigų kurias einant reikia deklaruoti privačius interesus sąrašas, kuris pagal poreikį atnaujinamas.

2.6.4. Nuolat skelbiama informacija susijusi su korupcijos prevencija Bendrovės internetiniame puslapyje.

2.6.2. Organizuoti mokymai antikorpucine ir viešųjų pirkimų bei privačių interesų derinimo tematika Bendrovės darbuotojams.

2.6.3. Bendrovės internetiniame puslapyje viešai skelbiami ir atnaujinami viešųjų pirkimų planai.

2.6.4. Peržiūrėti ir antikorpuciniu požiūriu vertinti Bendrovės direktoriaus įsakymai, darbuotojų pareiginiai nuostatai, tvarkos ir kt.

2.6.5. Paskirtas atsakingas asmuo už korupcijos prevenciją.

III. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

3.1. Pirmasis tikslas – nustatyti priežastis korupcijai pasireikšti Bendrovėje bei jas šalinti.

3.2. Uždaviniai pirmajam Programos tikslui pasiekti:

3.2.1. užtikrinti, kad Bendrovėje nuolat būtų paskirti asmenys, atsakingi už korupcijos prevenciją;

3.2.2. užtikrinti veiksmingą, kryptingą ir ilgalaikį korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą bei kontrolę;

3.3. Antrasis tikslas – siekti didesnio Bendrovės veiklos sprendimų ir procedūrų skaidrumo, viešumo, atskaitingumo visuomenei, didesnio darbuotojų atsparumo korupcijai.

3.4. Uždaviniai antrajam Programos tikslui pasiekti:

3.4.1. gerinti paslaugų teikimo kokybę, didinti sprendimų ir procedūrų skaidrumą, viešumą ir atskaitingumą visuomenei, didinti ir formuoti darbuotojų nepakantumą korupcijai;

3.4.2. siekti, kad Bendrovėje būtų vykdoma viešųjų ir privačių interesų derinimo prevencija.

3.5. Trečiasis tikslas – supažindinti visuomenę ir Bendrovės darbuotojus su korupcijos keliamu pavojumi, skatinti nepakantumą korupcijos apraiškoms.

3.6. Uždaviniai trečiajam Programos tikslui įgyvendinti:

3.6.1. pasiekti, kad Bendrovėje būtų galimybė informuoti apie korupcinio pobūdžio pažeidimus;

3.6.2. didinti ir formuoti visuomenės bei Bendrovės darbuotojų nepakantumą korupcijai ir skatinti juos įsitraukti į antikorupcinę veiklą.

3.6.3. vykdyti antikorupcinį Bendrovės darbuotojų švietimą.

IV. PROGRAMOS TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ VERTINIMO KRITERIJAI

4.1. Programos veiksmingumo vertinimo kriterijai:

4.1.1. korupcijos paplitimo mažėjimas Bendrovėje;

4.1.2. didėjantis pasitikėjimas Bendrove.

4.2. Programos uždavinių bendrieji vertinimo kriterijai:

4.2.1. Kokybiniai:

4.2.1.1. Korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo ataskaitos parengtos ir perduotos Jonavos r. savivaldybei laiku;

4.2.1.2. Darbuotojų kvalifikacijos ir specialiųjų žinių korupcijos prevencijos tematika lygio augimas;

4.2.1.3. Bendrovės veiklos skaidrinimas priimant aiškias pareigas ir atsakomybę darbuotojams nustatančius teisės aktus, tvarkas.

4.2.2. Kiekybiniai:

4.2.2.1. priimtų ir paskelbtų dokumentų skaičius;

4.2.2.2. surengtų mokymų antikorupcine tematika skaičius;

4.2.2.3. Bendrovės interneto svetainėje paskelbtos teisės aktuose nustatytos informacijos kiekis, viešųjų pirkimų planai;

4.2.2.4. atnaujintų programų skaičius;

4.2.2.5. suorganizuotų mokymų skaičius;

4.2.2.6. bendrovės darbuotojų, įgijusių specializuotų žinių, skaičius.

4.3. Įgyvendinimo vertinimo kriterijai atsižvelgiant į numatytas priemones gali būti keičiami, remiantis Bendrovės 2026-2028 m. korupcijos prevencijos programoje numatytais vertinimo kriterijais, apimant visapusišką jų įgyvendinimą.

V. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS, ATSKAITOMYBĖ, KONTROLĖ, KEITIMAS, PILDYMAS IR ATNAUJINIMAS

5.1. Programai įgyvendinti sudaromas Programos įgyvendinimo priemonių planas, kurį tvirtina Bendrovės direktorius, o jį vykdo plane nurodyti atsakingi asmenys.

5.2. Plane nurodytų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių įvykdymo laikotarpis sutampa su programos įgyvendinimo pradžia ir pabaiga.

VI. PROGRAMOS FINANSAVIMAS

6.1. Ši programa finansuojama iš Bendrovės lėšų.

6.2. Prireikus atskiroms korupcijos prevencijos priemonėms įgyvendinti gali būti numatytas papildomas finansavimas arba naudojamosi valstybės įstaigų ir institucijų teikiamomis nemokamomis mokymų antikorupcine tematika paslaugomis.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

7.1. Ši Programa įsigalioja kitą dieną po paskelbimo Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Programa skelbiama Bendrovės interneto tinklapyje.

7.2. Už šios Programos įgyvendinimą paskirti asmenys, nesilaikantys šioje Programoje nustatytų reikalavimų, atsako pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus.
